

JELENTÉS A KÖNYVTÁR MŰKÖDÉSÉRŐL.

1945. szeptember 1 - 1946. augusztus 31.

Mult tanévünk a háborús éveket természetesen követő infláció jegyében zajlott le és ennek megfelelően forgalmunkat, gyarapodásunkat, munkateljesítményünket is ez szabta meg. Meghatározott jövedelemmel nem rendelkezünk, ha rendelkezünk volna is, a márcól-holnapra elértéktelenedett összegekkel és a naponként változó szorzószámokkal beszerzési tevényt nem készíthetünk volna elő. De éppen az infláció okozta pénzügyi nehézségek a könyvtárban olyan fokú forgalmat idéztek elő, amilyent a békebeli évek alatt is csak ritkán észlelhetünk. Igen vigasztaló jelenség volt a mindennapi kenyérért folytatott gigászi küzdelemben az emberi szellemnek a betűhöz való ösztönös menekvése, a művelődni és tudnivágyás győzelme a létfenntartás gyötrelmes gondjai fölött. Ha a legújabb könyvekkel nem is állott módunkban gyarapítani könyvtárunkat, teljes épységben megmaradt régi könyvanyagunk nagy szolgálatot tett a könyvinség és könyvéhség ideje alatt Pécs ifjúságának és társadalmának. A forint megjelenésével beköszöntött új, szilárd pénzügyi helyzetünk minden bizonnyal lehetővé teszi, hogy az elmúlt tanévben megjelent és szükséges műveket pótlólag beszerezhessük.

Az év történetében kiemelkedő eseményként kell megemlítenünk, hogy a Központi Egyetemen felállított és működött Tóth Lajos könyvtárat az Egyetemi Könyvtárbizottság határozata alapján az Egyetemi Könyvtár anyagával összeolvashatjuk. Átállítást a tavasz folyamán elvégeztük és könyvtári rendszerünk szerinti feldolgozását hónapok óta végezzük. A Tóth Lajos könyvtár több ezer kötetes anyaga túlnyomórészt orvosi munkákból áll és folyóiratokban gazdag gyűjtemény. Könyvtárunk fejlődésében jelentős lépés e két könyvtár egyesü-

lése a tudományos orvosi szakirodalom szempontjából is.

Ez év történetét egy sajnálatos incidens bélyegezte meg. A rendőrség a Könyvtárból kiinduló alaptalan vádakkal telt feljelentésére f.évi április 2-án kiszállott az Egyetemi Könyvtárba, házkutatást tartott és letartóztatott engem, Dr. Winis Fándorné egyetemi főkönyvtárost és Mieth Klétusz altisztet. A megejtett kihallgatás után engem szabadlábra helyezett, Dr. Winisét 10 napi házi őrizetre kötelezte, Miethet pedig rendőrhatalósági őrizet alá helyezte. A hónapokig húzódó eljárás befejező aktusaként a pécsi Rendőrfőkapitányság augusztus 6-án 1946/kih.934.-1.szám alatt kelt ítéletében úgy engem, mint Dr. Winisét az ellenünk felhozott "vádbeli cselekmény elkövetése alól" felmentett. A Magyar Belügyminisztérium 538.617/1946.IV.4.sz alatt kelt rendeletével Mieth Klétusz rendőrhatalósági őrizetét megszüntette és rendőrhatalósági felügyelet alá helyezte. Mivel a rendőrkapitányság politikai osztálya vezetőjének kijelentése szerint Mieth Klétusz ellen a feljelentésben felhozott vádak alaptalanoknak bizonyultak és az internálási ideje alatt példás viselkedésével a legnagyobb elismerést érdemelte ki, a rendőrkapitányság a Magyar Belügyminisztériumhoz intézett folyamodásában Mieth Klétuszt a rendőrhatalósági felügyelete alól való mielőbbi mentesítésre javasolta.

A fenti eset szomorú példája korunk vajudó új eszméiramlatai összeütközésének, amikor a tévesen értelmezett demokrácia jelszava alattomos, felelőtlen ármánykodásokkal felkavarhatja egy tudományos intézet ügymenetét és a kölességüket hiven teljesítő és az intézethez becsülettel ragaszkodó munkatársakat hírlapi szenzáció prédájának dobhatja oda, elvonva a rendőrséget is komolyabb tennivalójától.

1. Elszámolás a Könyvtár bevételeiről és kiadásairól.

Az infláció okozta nehéz gazdasági helyzet miatt állami dotációban nem részesültünk. Nélkülözhetetlen kiadásainkat a gazdasági hivatal időnként renkivüli kiadásként kiegyenlítette.

1945. évi szeptember 1-től kiadásaink összege a quæsturái illetékből 1293.60 P., az állami jövedelemből 11.917,097.855 P., 120.000 adópengő és 253.97

Forint. Ezekből az összegekből 53,265.000 P.-t dologi kiadásokra használtunk fel, a megmaradó összegeket könyv- és folyóiratvásárlásra fordítottuk.

Könyv- és folyóiratvásárlásokra.....11,863,832.855 simapengő,
120.000 adópengő és
253.97 Forint.
Dologi kiadásokra.....53,265.000 simapengő.

Az eszközölt kiadásainkat számlanyilvántartási naplónk 1-8,10-36. tételszámai alatt könyveltük el.

2. A gyarapodás.

A Könyvtár gyarapodását a fentebb említett Tóth Lajos könyvtár több ezer kötettel gazdagította, amelynek feldolgozása folyamatban van. A soproni hittudományi osztály gyarapodása, valamint a kurrens folyóiratok nélkül állományunk 1145 darabbal szaporodott, amelyben bennfoglaltatik az Orvosi Kari Könyvtár /Tóth Lajos/ 781 kötete. Vásároltunk 48 darabot, cserébe kaptunk 13 darabot és ajándékként kaptunk 1037 darabot.

Ajándékozóink névsora a következő:

Abrudbányay Ödön Pécs 3db., Agárdi Ede Erdősmezeke 1 db., Andics Ferenc Pécs 1 db., Dr. Balogh Károly Budapest 1 db., Benedek Ferenc Kolozsvár 1 db., Blanz Vilmos Pécs 16., Dr. Bozóky Géza Pécs 1 db., Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatala Budapest 1 db., Budapesti Magyar Kegyes Tanítórend Gimnáziumának Igazgatóságának db., Dr. Dévai Stefánia Pécs 3 db., Egyetemi Nyomda Budapest 1 db., Dr. Lőry István Pécs 17 db., Felsőház Háznagyai Hivatala Budapest 23 db., Ismeretlen ajándékozó 13 db., Dr. Kisfaludi Imre Pécs 1 db., Kisgazdapárt Pécs 17 db., Kisujszállási Ref. Gimn. Igazgatósága 1 db., Krasznay Gyula Pécs 1 db., Magyar Gazdaságkutató Intézet 1 db., Magyar Vizrajzi Intézet Budapest 1 db., Magyarok B. Budapest 1 db., Orvosi Kar Pécs 781 db., Rektori Hivatal debrecen 1 db., Rektori Hivatal Pécs 4 db., Rektori Hivatal Szeged 2 db., Kiadó, Kiadóhivatala Budapest 2 db., Röhl Gerhard Pécs 46 db., Sági Ernő Miklós Pécs 2 db., Stomatológiai Klinika Budapest 1 db., Szeged Városi Flügimnázium Ig. 1 db., Székely István Pécs 8 db., Szendrői Rezső Pécs 2 db., Szentiványi D. Pécs 1 db., United States Information Service Budapest 45 db., Uppsalai Egyetem 7 db., Újérszög Pécs 4 db., Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Budapest 70 db.,

Váci Kegyes Tanítórendi Gimnázium Igazgatósága 1 db.

Vétel, adomány és csere útján állományba vett könyvvezetményeink darabszáma szakok szerint így oszlik meg:

Lexikonok, könyvtár-tan, katalógusok, bibliográfiák, naptár	12	db.
Filozófia, okkult tudományok, mágia, hipnotizmus	26	"
Vallástudomány	10	"
Társadalomtudomány és politika, statisztika	59	"
Jogtudomány	24	"
Közigazgatás, hadtudomány, világháború	17	"
Népgondozás, társadalombiztosítás	1	"
Közoktatás, nevelés	10	"
Közgazdaság	7	"
Néprajz, Folklore, családi élet	3	"
Nyelvtudományok, szótárak	35	"
Természettudomány	119	"
Matematika	14	"
Orvostudomány	527	"
Mérnöki tudományok, technika	3	"
Mézőgazdaság, vadászat	2	"
Posta, telefon, könyvnyomtatás stb.	1	"
Művészetek	10	"
Sport	1	"
Irodalomtörténet és tudomány, szótár	32	"
Szépirodalom	104	"
Történelem	68	"
Földrajz	22	"
Életrajz, emlékbeszéd	8	"
Egyetemi nyomtatványok	3	"
Értesítők	4	"
Országgyűlési nyomtatványok	23	"

Összesen: 1145 db.

Folyóirataink származásáról és jellegéről az alábbi táblázat számol

be:

Folyóirat vagy hírlap	Vétel	Ajándék	Összesen
Hazai folyóirat	2	11	13
Külföldi folyóirat	-	4	4
Fővárosi hírlap	5	-	5
Vidéki hírlap	2	-	2
Összesen:	9	15	24

Folyóiratgyarapodásunkban még nem szerepelnek a Tóth Lajos könyvtár folyóiratai, mert ezeknek feldolgozására csak az 1946-47. tanévben kerül sor.

Dotáció hiányában pedig mindössze 7 hírlapra és két folyóiraatra fizettünk elő.

3. Feldolgozás és állomány.

Még múlt évi beszámolóinkban megemlítettük, hogy a légshelyről vissza-

hordott egyetemi könyvanyagot a használatnak teljes egészében átadtuk. A folyóiratokat új feldolgozásban beszámoltuk, külön helyezve el az Egyetemi Könyvtár tulajdonát képezőket a püspökiektől. A hírlapanyagot ugyanolyan új feldolgozásban számoltuk be. A nyomtatványosztály tisztviselői a tanév nagy részét a hírlapanyag alapos átdolgozásával töltötték és a katalógusok revíziójával.

A tanév folyamán a hírlapokat kivéve - összesen 971 mű 1124 kötetét katalogizáltuk. Új címkartonok száma: 9005 darab. Katalógusainkban leírt összes címkartonok száma a tanév végén: 1.015.643 db. Katalógusainkban leírt állomány: 108.628 mű 143.546 kötetben. Ebből a püspöki könyvtárra esik: 11.491 mű 19.067 kötetben.

4. A forgalom.

Könyvtárunk létegettsége, - mint előbb is említettük, - nemcsak örövendetes emelkedést mutatott, hanem rekord eredményt ért el. A múlt télen nagy anyagi áldozatokkal már sikerült meleg olvasótermet nyújtani a tanulni és olvasnivalóknak és a közbiztonság fokozatos javulása következtében az olvasótermet este 8 óráig rendszeresen nyitvatartottuk. A könyvek megfizethetetlen volta miatt a kölcsönadott könyvek száma a múlt tanévi 7865-ről 17.994-re emelkedett. Az olvasótermet a tavalyi 686 személy helyett 2817-en látogatták.

5. Személyi ügyek.

Személyzetünk létszámában a múlt tanévben is sok változás történt. Az ideiglenesen alkalmazott tisztviselők egyrésze családi körülményeik rendeződésével elhagyta Könyvtárunkat, akik helyett mások nyertek alkalmazást.

1945. november 5-én Dr. TAKÁTSY TIBORRÉ sz. KARG EDIT megváltott állásától.

1945. december 1-én a Rector Magnificus helyébe 557/1945-46. r. sz. rendeletével HOLUB VERONIKA belkiínikai tisztviselőnőt ideiglenes minőségben alkalmazta.

1945. december 31-én Dr. FEJESI MIHÁLYRÉ, Dr. TOMANÓCZY JOLÁN váltott meg állásától.

1946. január 1-én a Rector Magnificus helyébe Dr. PALÁSTHY IÁSZLON sz. KOVÁTS ILONA okl. középiskolai tanárt 623/1945-46. sz. rendeletével ideiglenesen

minőségben alkalmazta.

1945. december 12-én a Magyar Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 61.183/1945.IV.ü.o.sz.rendeletével Dr.RUZSÁS LAJOS állami gimn.rendes tanárt Könyvtárunkba szolgálattételre beosztotta.

1945. december 13-án a Magyar Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 72.959/1945.IV.ü.o.sz.rendeletével KOSINSZKY LÁSZLÓ áll.gimn.tanárt Könyvtárunkba szolgálattételre beosztotta.

1946. március 2-én a Magyar Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 23.464/1946.IV.ü.o.sz.rendeletével Dr.VÁRKONYI Nándor egyetemi könyvtárnokot a pécsi tanárképző tanfolyamhoz osztotta be és annak vezetésével megbízták.

1946. április 26-án a Rector Magnificus 610/1945-46.r.sz.rendeletével KÖVESDI ALBERT kolozsvári egyetemről visszatért I.o.altisztet szolgálattételre Könyvtárunkhoz osztotta be.

1946. május 7-én a Magyar Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 16.760/1946.VI.szám alatt kelt leiratával ANDIUS FERENC altisztnek a II.fizetési osztály 3.fokozatába szakaltiszté történt kinevezését jóváhagyólag tudomásul vette és megerősítette.

1946. május 1.hatállyal a Magyar Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 44.027/1946.V.ü.o.sz.rendeletével Dr.DOMALOVSKY ÁKOS, Dr.CSOKONAI Mária beosztott állami gimnáziumi tanárt nyugalomba helyezte.

1946. július 1-én a Magyar Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 36.355/1946.VI.sz.rendeletével FARAGÓ SÁNDORRA kiegészítő szolgát a külső kezelési szak /127.sz.státus/ létszámába sorolta be.

6. A Könyvtár Soproni Hittudományi Osztálya.

Egyetemünk Soproni Hittudományi Osztályának Könyvtára nem heverte ki a múlt tanévben elszenvedett veszteségeket s éppen ezért forgalmában megkémultan tengette át ezt az időszakot is. A könyvtár helyiségeiben egész télen át hiányzott a fűtés. A tisztviselők az egyetem más helyiségeiben végezték a könyvtári munkát. Az olvasótermet a fűtési idény után sem vehették használatba.

mert iskolák céljaira lefoglalták, ugyanúgy más célra használták fel a kisebbik olvasótermet is. A megrongálódott épületen azért már több javítást is eszközöltek úgy, hogy konszolidáltabb körülmények között nézhetünk a jövő tanév elé.

A légőhelyre hordott anyag értékesebb része, - rendezettebb állapotban ugyan, - de még mindig védett helyen maradt. Ész hiányában a soproni osztály könyvtára sem gyarapodhatott vétel útján, csupán a múlt tanévben rendelt 47 kötet szerepel a vétel-kimutatásban, ajándék útján pedig 375 művel gyarapodott. Az osztály könyvforgalma 574 mű volt összesen.

A soproni osztály tehát - úgy, mint az ország legtöbb nagy könyvtárára még a háború ütötte sebek gyógyításával kinlódik. Ismerve az ilyen könyvtárak bémultságát, annál inkább örvendetes tényként kell leszögeznünk, hogy pécsi Egyetemi Könyvtárunk üzemképessége milyen áldásos kihatással jár egyetemünk és városunk kulturájára.

Pécs, 1943. augusztus 31.

Dr. Minis Nándor igazgató.